

И. Ф. Павловский. *Краткий биографический словарь ученых и писателей Полтавской губернии с половины XVIII века*. Изд. Полтавской ученой Архивной Комиссии. Стор. VI+238. Полтава 1912.

Нема чого багато говорити, яку вагу мають справочники на зразок цього видання полтавської архивної комісії. Переведені місцевими силами, вони можуть дати багато цікавого матеріалу, до якого не доступитись з інших місць, особливо здалека. З другого боку, такі видання немов роблять підрахунок тій культурній діяльності, яку внесла та або інша місцевість у загальну скарбницю праці, знання та культури. Так само нема чого доводити, що такі видання найкраще зробити колективною працею, спільними заходами місцевих людей, бо одній людині, хоч би яка була вона ріжностороння, не можливо охопити однаково дбайливим поглядом такий ріжноманітний матеріал, як діяльність багатьох людей різних спеціальностей, вдачі, напрому. Нарешті, хоча б і дуже коротенько, таке видання повинно все ж подавати найхарактерніші риси діячів, щоб замінити по змозі інші, більш докладні справочники.

Словарь ученых і письменників з Полтавщини, що склав оце д. Павловський, а видала полтавська архивна комісія, подає відомости про тих, що або народились на Полтавщині, або тут жили й працювали. Навіть по верхах переглядаючи працю д. Павловського можна завважити в ній чимало огріхів та пропусків. Так, з народжених на Полтавщині письменників не знаходимо, напр. Іосафа Горленка, Івана Куземи, Порфирія Мартиновича, Костя Пузини (про його стаття д. Лотоцького в „Л.-Н. Вістнику“, 1909, I), Григорія Шерстюка, то-що; з інших, що хоч народились й не на Полтавщині, але там жили й працювали, варто було б, на нашу думку, згадати напр. Ол. Кониського, Вол. Короленка, проф. Івана Лучицького, Дмитра Пильчикова і т. ин. Біографії багатьох діячів не зазначають найголовнішого в їхній діяльності. Напр. про д. Сластіона не сказано ні слова, як про художника; з праць недавно помершого Якова Демченка не згадано такої характерної, як „Правда обь украинофильствѣ“; не знаходимо згадки ні про одну белетристичну працю Ол. Пчілки. Багато біографій занадто вже коротеньких.

Взагалі, коли б детально розглядати „Словарь“ д. Павловського, то чимало можна б зазначити хиб на зразок тут наведених. Це дуже обнижує вартість цієї праці, хоч, звичайно, як справочник вона ціну свою має.